

Олег ШЕВЧУК

здобувач освітньо-професійної програми
«Публічне управління та адміністрування», ЗУНУ
Науковий керівник – к.е. н., доцент, доцент кафедри
менеджменту, публічного управління та персоналу ЗУНУ
Лідія КРУП'ЯК

НАПРЯМИ СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦЬКОГО СЕКТОРУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

Одним із основних завдань для забезпечення сталого розвитку територіальної громади є стимулювання розвитку підприємницького сектору. При цьому важливими є заходи, щодо розвитку підприємницької інфраструктури, підтримки й розвитку підприємницької ініціативи, малих та середніх підприємств, створення сприятливого інвестиційного клімату та стимулювання інновацій [1]. Разом з тим, стимулювання розвитку підприємницького сектору на територіях з особливими умовами для розвитку характеризується такими територіями, в яких соціально-економічний розвиток є низьким або на яких є об'єктивні обмеження щодо використання потенціалу території для розвитку.

Зазначимо, що доцільним є розвиток підприємницької інфраструктури для якої характерною є якісна дорожня мережа, зручна система комунікацій, доступ до електроенергії та інших комунальних послуг. При цьому, на відповідній території мають використовуватися дієві та ефективні інноваційні інструменти, які забезпечують її економічний розвиток та мають бути спрямовані: на мотиваційну складову окремої території до її економічного розвитку; формують на відповідній території суб'єкти господарювання, які в процесі використання наявного ресурсного потенціалу, ефективно можуть функціонувати та підвищувати конкурентоспроможність на місцевому рівні; задовольняти місцеві потреби за допомогою використання власних та залучених ресурсів.

Діяльність підприємницького сектору територіальної громади

може здійснюватися через використання інноваційних інструментів щодо сприяння його розвитку: центри підтримки бізнесу, мікрокредитування, гранти для бізнесу, агенції місцевого економічного розвитку, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, індустриальні парки, технопарки/науково-технологічні парки, кластери, міжрегіональні проекти, державно-приватні партнерства, центри залучення інвестицій, ревіталізація промислових об'єктів та місцевості, програми співпраці бізнесу та освіти, креативні та культурні індустрії, програми міжнародної співпраці, проектні офіси.

Центри підтримки бізнесу є інституціями, що здійснюють супровід малого та середнього бізнесу певної території в контексті їх розвитку. Для центрів підтримки бізнесу характерним є підвищення продуктивності та капіталізації місцевого бізнесу, підвищення рівня довіри підприємців до інституцій підтримки, створення нових робочих місць. Результат діяльності центрів - збільшення обсягів експорту продукції місцевих підприємців, розширення місцевого бізнесу на регіональному рівні.

Зазначимо, що в процесі діяльності підприємці часто відчують недостатність фінансових ресурсів, відтак, завдяки мікрокредитуванню стабілізується операційна діяльність господарюючих суб'єктів, а також підвищується продуктивність та ефективність бізнесу за допомогою виробництва нових продуктів та послуг. При цьому, суб'єкти відповідної території отримують тривалий термін на поворотній основі невеликі позикові кошти.

Місцевий економічний розвиток відбувається внаслідок популяризації підприємництва та реалізується за допомогою грантів для бізнесу. При цьому, підприємці отримують безповоротну фінансову допомогу залежно від пріоритетів грантодавців. Відтак, господарюючі суб'єкти переходять на новий рівень розвитку, вирішуючи при цьому нагальні проблеми, а бізнес отримує інвестиції.

Для Агенцій місцевого економічного розвитку характерним є те, що вони можуть забезпечувати виконання програм та проектів

розвитку підприємництва відповідної території залежно від пріоритетів її соціально-економічного розвитку. Діяльність цих інституцій реалізує довгострокові проекти територіального розвитку та підвищує конкурентоспроможність. При цьому збільшення кількості підприємців в окремому регіоні забезпечується за рахунок бізнес-інкубаторів - виробничого простору, який надається початківцям у користування на визначений період на пільгових умовах. У таких умовах зростає кількість інноваційних продуктів, вироблених на певній території, а самі суб'єкти отримують кращі можливості для старту своєї підприємницької діяльності. Водночас, трансфер технологій є процесом передачі навиків, знань, технологій, методів виробництва, зразків виробництва і складових об'єктів технологій між урядами та іншими установами з метою забезпечення науково-технічного прогресу.

Території, які можуть розміщувати виробництва, мають керуючу компанію, транспортну інфраструктуру та енергоносії вважаються індустріальними парками. Такі парки забезпечують позитивну динаміку розвитку економіки території, зростання товарообороту та підвищення інвестиційної привабливості місцевості для бізнесу. Для технопарків або науково-технологічних парків характерними є центри зі сприятливими умовами для науково-технічних інноваційних проектів, які виконують спільно наукові центри та промисловість. За допомогою технопарків здійснюється реалізація бізнес-проектів на міжнародному рівні та відбувається комерціалізація ідей та винаходів науковців.

Важливим новітнім інструментом, який сприяє залученню підприємницьких структур до проектів розвитку територіальної громади є кластери. Кластеризація долає виклики спричинені конкуренцією, мінімізує небезпеки та загрози економічного розвитку територій [2]. При цьому, немаловажне значення має державно-приватне партнерство, яке повинно залучати фінансові ресурси в цей розвиток та забезпечити кращий стан об'єктів державної та комунальної власності.

Функціональне призначення Центрів залучення інвестицій полягає в поширенні інформації про інвестиційний стан територій, можливості супроводу компаній для подальшого вкладення їх коштів у розвиток громади. Разом з тим, ревіталізація передбачає відновлення міста, його окремих промислових об'єктів для створення нових просторів підприємницької діяльності на відповідній території.

Важливе значення мають також програмні документи, що регламентують можливості співпраці бізнесових структур та освіти, завдяки яким територіальна громада стає привабливою для потенційних роботодавців. Водночас, використання інтелектуальної власності здійснюється за допомогою креативних та культурних індустрій, які створюють нові робочі місця та додану вартість на ринку. Разом з тим, в напрямку інновативності працюють також креативні простори – заклади для створення належних умов праці та комунікативного середовища для підприємців.

Отже, запропоновані напрями стимулювання розвитку підприємницького сектору територіальних громад дозволяють створювати належні умови для подальших прогресивних змін.

Список використаних джерел

1. Дементов, В. Підтримка підприємництва як один із дієвих інструментів відновлення та розвитку громад в умовах воєнного стану. *Правова наука і державотворення в Україні у контексті інтеграційних процесів*. Суми. 2023. С. 254-256.
2. Лівандовська, О. та Ключник, А., Стратегічні орієнтири розвитку підприємництва в об'єднаних територіальних громадах 2021. URL: <http://surl.li/rytxc>